Bilag 2



Arkitektur og Planlægning

Forslag til strategi 2035

Indhold

1. Introduktion **3**

Læsevejledning 4

Strategiens formål 5

Københavns egenart og hovedtræk 9

Københavns udvikling frem mod 2035 10

2. Temaer, målsætninger og indsatser **11**

Overblik over strategiens målsætninger og temaer 12

Tema 1: København med identitet og karakter 13

Tema 2: Et robust København med lavt klimaaftryk 18

Tema 3: Et mangfoldigt og tilgængeligt København 23

3. Sammenhæng til andre strategier **28**

Vores København 29

Samspil og snitflader til andre strategier, planer og politikker 30

Ordforklaring 32

Kolofon 33

1 Introduktion

Læsevejledning

Strategiens opbygning

Arkitektur- og Planlægningsstrategien er bygget op i tre kapitler.

Kapitel 1: Introducerer strategiens formål, skalatrin og greb. Samtidig beskrives de overordnede linjer for Københavns arkitektur og planlægning, som strategien tager udgangspunkt i og bygger videre på frem mod 2035.

Kapitel 2: Indeholder strategiens målsætninger og indsatser fordelt på tre temaer: København med identitet og karakter, Et robust København med lavt klimaaftryk og Et mangfoldigt og tilgængeligt København.

Kapitel 3: Beskriver strategiens ophæng i visionen Vores København, samspil og snitflader til andre relevante strategier, politikker og planer og indeholder en ordforklaring.

Strategiens begreber

Greb: Beskriver de metodiske og processuelle tilgange til, hvordan der skal arbejdes med arkitektur og planlægning i udviklingen af København.

Målsætninger: Sætter den strategiske retning og mål for arkitektur og planlægning i København frem mod 2035.

Indsatser: Uddyber strategiens målsætninger. Indsatserne skal danne afsæt for udmøntningen af strategien og de konkrete initiativer, der skal indgå i de lokale handleplaner.

Udmøntning af strategien

Strategien skal omsættes til lokale Klima-, Miljø- og Teknikhandleplaner – én handleplan for hvert lokaludvalgsområde. De lokale handleplaner går på tværs af alle otte strategier under visionen Vores København og tager udgangspunkt i de enkelte bydeles udfordringer og potentialer. Strategien skal derudover implementeres igennem forvaltningens praksisser og værktøjer.

Strategiens målgruppe

Strategien sætter den strategiske retning for arkitektur og planlægning. Strategien er Klima-, Miljø- og Teknikudvalgets strategi og skal bruges af forvaltningen til at sætte retning i arbejdet med arkitektur og planlægning frem mod 2035. Strategien henvender sig derudover til alle relevante og interesserede aktører, der beskæftiger sig med arkitektur og planlægning, herunder bygherrer, udviklere, rådgivere, borgere og lokaludvalg.



Skolen i Sydhavnen

Strategiens formål

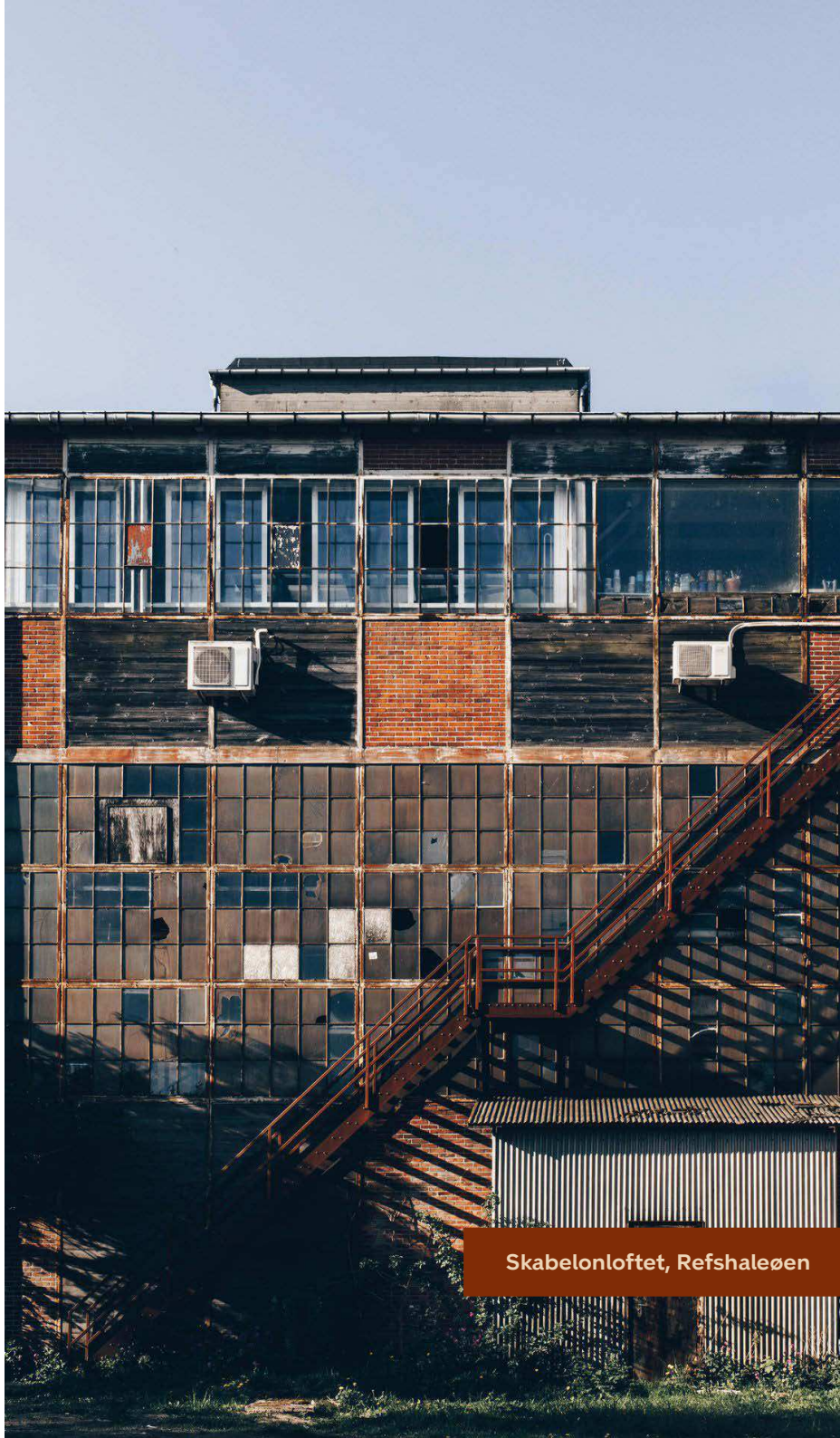
Københavns succes over de seneste årtier forpligter. Byen bliver stadig mere eftertragtet at leve i og besøge. Det skyldes både bylivet, kulturen, erhvervslivet, adgangen til vandet, grønne områder og muligheden for at få hverdagslivet til at fungere – blandt mange andre forhold. Mange af byens kvaliteter er resultatet af en langvarig indsats for at gøre arkitektur og planlægning stadig bedre og lade helhedsblikket og hensynet til hverdagslivet præge udviklingen af København.

Succesen forpligter i forhold til at skabe plads til de mange nye borgere, som tiltrækkes af København og dens kvaliteter. Derfor skal der både skabes rum i den eksisterende by gennem kvalificeret fortætning og transformation, og der skal udvikles nye områder til mange nye københavnere. Den by, der formes i dag, vil præge københavnerne i mange år frem. Ambitionen er derfor altid, at det næste byudviklingsområde bliver endnu bedre end det forrige. Og at udviklingen af både eksisterende og nye bydele sker med blik for københavnernes skiftende behov og samtidig med respekt for byens historie og egenart.

Byens rum og bygninger danner rammen om hverdag og fællesskaber. Arkitektur og planlægning påvirker, hvordan mennesker lever, mødes og bevæger sig, og byens udformning og atmosfære har stor betydning for menneskers liv og identitet. København er både landets hovedstad og rammen om et mangfoldigt hverdagsliv. Byens fysiske rammer skal kunne rumme forskellighed, skabe tryghed og invitere til møder mellem mennesker – uanset om man er barn eller ældre, nytilflyttet eller har boet her hele sit liv.

Samtidig skal fremtidens udfordringer mødes i arkitekturen og planlægningen, som udtænkes i dag, realiseres i morgen og påvirker os mange år frem. Byens begrænsede plads, ændrede demografi og klimaudfordringerne kræver et fortsat fokus på at sikre kvalitet. København skal fortsat udvikles med forståelse for Københavns historie, eksisterende kvaliteter og forskelligheder. Byggeri, kvalitet og klimahensyn skal gå hånd i hånd, hvis København fortsat skal være verdens bedste by at leve i. Det kræver en langsigtet strategi. Og det kræver nye måder at arbejde på – både for kommune og bygherrer, udviklere, rådgivere og borgere. Der skal tidligt i processerne sikres en fælles forståelse for idé og hovedgreb, inden projekterne tegnes, og før paragrafferne formuleres.

Med denne Arkitektur- og Planlægningsstrategi sættes en klar retning for en by, der udvikler sig med omtanke – for byens sjæl og kvaliteter, for klimaet og de fælles ressourcer og for forskellene og fællesskaberne i København.



Skabelonloftet, Refshaleøen

Strategiens temaer

Arkitektur- og Planlægningsstrategien rummer målsætninger og indsatser inden for tre temaer, der tilsammen beskriver retningen for fremtidens udvikling af København:

TEMA 1: København med identitet og karakter

TEMA 2: Et robust København med lavt klimaaftryk

TEMA 3: Et mangfoldigt og tilgængeligt København

Indholdet i strategiens tre temaer spiller sammen, og ofte vil man se, at målsætningerne på tværs af de tre temaer kan bidrage til at løfte hinanden. For eksempel kan et karaktergivende landskabeligt hovedtræk bidrage til at håndtere klimaudfordringer - og samtidig fungere som mødested for københavnere og besøgende på tværs af alder, interesser og økonomisk formåen.

Strategiens temaer afspejler klassiske værdier for arkitektur: Skønhed, holdbarhed og brugbarhed, som skal forenes i både små og store projekter. En bygning kan få en længere levetid og altså et mindre klimaaftryk, hvis den opleves som skøn - når proportioner, materialer og håndværk har høj kvalitet og opleves som værd at tage vare på. Det samme gælder, hvis etagehøjder og bygningsdybder gør bygningen brugbar for skiftende anvendelser. Ved at indarbejde den type robusthed kan man mindske risikoen for fremtidige nedrivninger – og samtidig skabe brugbare og smukke rammer om menneskers liv.



Tingbjerg

Skalatrin i strategien

Arkitektur og planlægning rummer mange forskellige aspekter, og de problematikker, der skal håndteres, er forskellige afhængig af, hvilke skalatrin i byen der arbejdes med. I nogle tilfælde skal der udstikkes en langsigtet retning for identitet, klimatilpasning og sammensætning af funktioner og boligformer i et nyt byudviklingsområde. Andre gange er opgaven at udvikle nyt i et eksisterende, lokalt kvarter, hvor konkrete byrum, egenart og bevaring af lokale fortællinger skal tilgodeses. I design eller transformation af en enkelt bygning eller et byrum bliver specifikke bevægelseslinjer, valg af materialer og bevaring eller design af detaljer centrale for opgaven. For at favne den forskellighed er der opstillet målsætninger og konkrete indsatser under hvert af strategiens temaer, der skal realisere strategien på fire skalatrin. Strategiens tre temaer rummer målsætninger for hvert af de fire skalatrin – med tilhørende konkrete indsatser. Strategien kan altså enten læses i tematisk rækkefølge, eller man kan orientere sig efter de skalatrin, man arbejder på, og se på tværs af de tre temaer.

TEMAER

De tre temaer sætter den overordnede retning for udviklingen af København. Temaerne fokuserer på byens identitet og karakter, på dens robusthed og klimamæssige ansvarlighed og på at inkludere mennesker i forskellige livssituationer og skabe gode rammer for fællesskab. Temaerne afspejler tre klassiske grundsten i opfattelsen af arkitektur: skønhed, holdbarhed og brugbarhed.

MÅLSÆTNINGER

BY BYDEL KVARTER BYGNING OG BYRUM

De 12 målsætninger danner rammen for arbejdet inden for de tre temaer, fordelt på forskellige skalatrin. For hvert tema er der én målsætning for arbejdet med henholdsvis: Byen som helhed, de enkelte bydele, byens lokale kvarterer samt konkrete bygninger og byrum.

INDSATSER

Indsatserne under hver målsætning giver konkrete anbefalinger til, hvordan målsætningerne skal realiseres. Indsatserne peger mod den videre implementering og skal danne afsæt for udmøntningen af strategien gennem opdateret praksis, mulige nye værktøjer og konkrete initiativer omsat i lokale handleplaner.



TRIN 1: BY

Hele København med byens store, markante hovedtræk - centreret omkring havneløbet og den historiske bymidte og struktureret af store landskabstræk og historiske indfaldsveje og nyere hovedgader.



TRIN 2: BYDEL

Københavns ti administrative bydele: Amager Vest, Amager Øst, Bispebjerg, Brønshøj-Husum, Indre By, Nørrebro, Vesterbro-Kongens Enghave, Valby, Vanløse og Østerbro.



TRIN 3: KVARTER

Et afgrænset lokalområde med et eget særpræg, som for eksempel Tingbjerg i bydelen Brønshøj-Husum eller Carlsbergbyen og Humleby i bydelen Vesterbro-Kongens Enghave.



TRIN 4: BYGNING OG BYRUM

Den enkelte bygning eller karré, et afgrænset byrum eller park, et teknisk eller trafikalt anlæg såsom en bro eller lignende struktur samt afgrænsede vandrum som bassiner og kanaler og andre anlæg i samme størrelsesorden.

Strategiens greb

For at København kan udvikles bedst muligt til fremtiden, er der brug for et fælles metodisk afsæt for dialogen mellem de parter, der deltager i udviklingen af byen. I udviklingen af København frem mod 2035 skal helhedssynet og hensynet til fællesskabet være styrende for processer og dialoger. Udviklingen af København skal tage afsæt i seks grundlæggende metodiske greb:

6 METODISKE GREB

START MED VÆRDIER OG HOVEDGREB

Når København udvikles, skal der tages udgangspunkt i de værdier, der allerede findes på stedet. Det gælder historie, egenart og natur, materielle ressourcer i eksisterende bygninger og belægninger, og det gælder byliv, mennesker og funktioner.

På baggrund af en læsning af stedet – og med blik for både dets styrker og svagheder – skal der formuleres en vision og et hovedgreb, før der udarbejdes et konkret projekt.

BEVAR ELLER FORKLAR

Når København udvikles, skal det gøres med så lavt et ressourceforbrug som muligt. Det kan blandt andet gøres ved at bevare og transformere langt flere eksisterende bygninger frem for at rive ned og bygge nyt.

Bevaring og transformation af flere eksisterende bygninger kan samtidig bidrage til, at byens sjæl, historie og lokale fortællinger føres videre i både eksisterende og nye kvarterer.

GIV NOGET TILBAGE TIL BYEN

Når København udvikles, skal hensynet til helheden og fællesskabet altid veje lige så tungt som hensynet til enkeltdelene og de individuelle ønsker.

Derfor skal der fortsat tænkes byliv før byrum og byrum før bygninger. Blikket skal vendes udad mod det fælles, og alle projekter, store som små, skal give noget tilbage til København.

ARBEJD SAMMEN OM KØBENHAVN

Når København udvikles, skal det ske i samarbejde mellem flere aktører og med inddragelse af mange perspektiver. Der skal arbejdes for, at flere stemmer bliver hørt tidligere i processen.

Når større projekter er gennemført, skal proces og resultat evalueres, så det kan gøres endnu bedre næste gang.

BRUG UNIVERSELT DESIGN

Når København udvikles, skal bygninger og byrum udformes med tilgængelighed og ligeværd for øje.

Det betyder, at universelt design skal integreres i byens projekter på alle skalatrin.

PLANLÆG FOR 5-MINUTTERSBYEN

Når København udvikles, skal det som udgangspunkt ske med afsæt i principperne om 5-minuttersbyen. Boliger, arbejdspladser, servicefunktioner og fritidstilbud skal integreres i en tæt og blandet by, så hverdagens behov kan nås inden for kort afstand.

Ved at samle mange funktioner omkring boligen skabes levende og velfungerende byområder, der styrker livskvalitet, fællesskaber og bæredygtig mobilitet.

Københavns egenart og hovedtræk

København er en velbevaret by med en lang historie og en stærk arkitektonisk egenart. Byens tætte forbindelse til vandet er et af dens stærke kendetegn, ligesom de historiske bygninger med tårne og spir og brokvarternes karréer i menneskelig skala er noget, som mange forbinder med København. De enkelte bydele og kvarterer i København tilbyder forskellige oplevelser og spiller forskellige roller i byens helhed. Hvor brokvartererne og kvartererne i Indre By er tætte, urbane og præget af byliv, er Københavns villakvarterer kendetegnet ved et lavere tempo og en mindre intensiv bebyggelse med en anden type arkitektur. De fritliggende, lavere huse giver blandt andet mulighed for flere træer og færre belagte arealer.

I København kan både det nye og det gamle rummes, og bevaring og udvikling spiller positivt sammen, så byen er historisk og moderne på en og samme tid. De forskellige bydele tilbyder varierede oplevelser og spiller forskellige roller i den helhed, som udgør vores by. På hver sin måde skaber de rammer om hverdagslivet, festlighederne, arbejdet og fritiden. Københavns historie og byens egenart bæres af byrum, bygninger, lokale kvarterer, bydele og af de store, landskabelige hovedtræk. Før opstarten af et projekt er det vigtigt at give sig tid til at aflæse stedet med en egenartsanalyse og forholde sig bevidst til, hvilke skalatrin projektet griber ind i, og hvordan projektet bedst kan bidrage til at løfte helheden på det konkrete sted.

Byens hovedtræk

Københavns hovedtræk er de store, rumlige og landskabelige træk, der strukturerer byen og binder den sammen. I Københavns hovedtræk samles byens historie med natur, rekre-ation, transport og handelsliv. Hovedtrækkene udgør store forbundne forløb af sammen-hængende natur og offentlige rum, der er fælles for os alle. Beskrivelsen af Københavns hovedtræk opdateres løbende og er i dag defineret som vist på figurerne til højre.



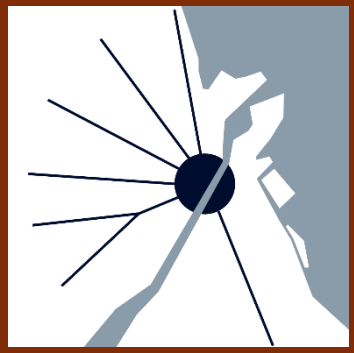
BYENS HJERTE OG BYEN VED VANDET

København har sit omdrejnings-punkt i byens historiske hjerte om-kring Slotsholmen, Middelalderbyen og Christianshavn og i havneløbet med adgangen til Øresund. Områ-det har en høj koncentration af at-traktioner og institutioner, der følger med Københavns rolle som hoved-stad for hele landet.



BYENS BUESLAG OG KYSTERNE

Parkarealerne i den tidligere fæst-ningsring omkring Indre By, Christi-anshavn og Søernes blå bueslag teg-ner den indre by. Jagtvejslinjen, parkforløbet fra Tippen og Valbypar-ken til Ryvangen samt efterfølgende Vestvolden og moseområderne, bre-der sig som ringe i vand fra byens hjerte. Amager Fælled og Amagers østkyst tegner de bløde, grønne kyst-strækninger mod vest og øst.



BYENS HISTORISKE INDFALDSVEJE

De historiske indfaldsveje og de ny-ere hovedgader, der senere er kom-met til, strukturerer København i et tydeligt radialt mønster. Disse gader og veje fungerer flere steder som samlingspunkter og livsnerver i de enkelte bydele. De binder byen sam-men og forbinder den til sine omgi-velser.

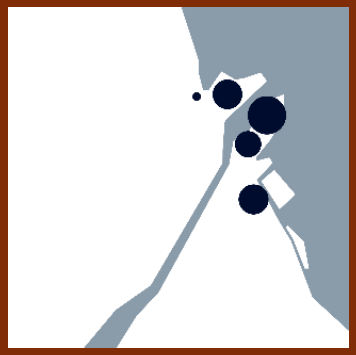
Københavns udvikling frem mod 2035

København forventes at vokse med mange tusinde indbyggere over de kommende årtier. En del af udviklingen vil ske i den eksisterende by, der skal tilpasses, og nogle steder fortættes for at give plads til flere københavnere. Analyser af byens mindre tæt befolkede områder som fx villakvarterer kan pege på, hvor den eksisterende by kan rumme muligheder for at indpasse flere boliger. Men størstedelen af udviklingen vil ske i de nye og kommende byudviklingsområder, og frem mod 2035 tages de første, afgørende skridt.

Københavns kommende udvikling skal bygge videre på de principper, der har formet det København, vi kender i dag. Et København, som er tegnet af store, grønne og blå træk, der har tjent både rationelle og rekreative formål. Ved at tænke byudvikling og nødvendig stormflodssikring sammen med rekreation, natur og forbindelser for gående og cyklister langs hele Øresunds kyst, kan vi få mere ud af vores fælles arealer og skabe et København, som vi med stolthed kan give videre til fremtiden.

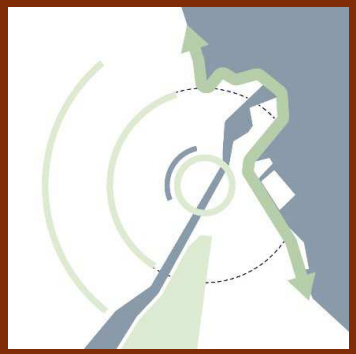
Forudsætningerne for, at det kan lykkes, er allerede til stede. Det eksisterende grønne hovedtræk med Amager Strandpark, kombineret med Lynetteholms kommende kystlandskab og den planlagte park i Nordhavn, udgør tilsammen store, rekreative og kystnære arealer. Med den kommende byudvikling kan de forbindes med hinanden i et stort, sammenhængende, landskabeligt træk, der rækker ud mod Københavns omgivelser i syd og nord.

En reference at skele til er den eksisterende fodgænger- og cykelforbindelse "Havneringen". Forbindelsen udgør i dag en 13 km lang, sammenhængende strækning omkring Københavns Havn, bestående af brede promenader og broer for fodgængere og cyklister. På en lignende måde har Øresundskysten potentiale til at kunne udvikles med et stort, sammenhængende, men her naturpræget, træk. Et nyt hovedtræk, der binder byen sammen, knytter os tættere til Øresund og bidrager med natur, rekreation og stormflodssikring.



KOMMENDE BYUDVIKLING

Hovedparten af Københavns nye og kommende byudviklingsområder kendetegnes ved, at de ligger tæt på Øresunds kyst. Her har industrien før domineret, ligesom den engang satte sit tydelige præg på den inderhavn, der i dag har forvandlet København. Potentialet i at udnytte værdierne i beliggenheden ved vandet er enormt. Samtidig er der brug for at sikre byen mod stormflod.



ET NYT HOVEDTRÆK LANGS ØRESUND

Med udviklingen af den østlige del af havnen og den videre udvikling af Nordhavn skal der skabes nye, rekreative og naturmæssige kvaliteter med et nyt landskabeligt hovedtræk, der samtidig sikrer byen mod stormflod. Københavns nærhed til kysten skal dyrkes – både i de konkrete, kystnære områder og ved at forbinde den bagvedliggende by endnu stærkere til Øresund.

2 Temaer, målsætninger og indsatser

Overblik over strategiens målsætninger og temaer

Figuren viser et samlet overblik over strategiens tre temaer med tilhørende målsætninger. Målsætningerne under hvert tema er fordelt på fire skalatrin: By, bydel, kvarter og bygning.

	TEMA 1	TEMA 2	TEMA 3
	København med identitet og karakter	**Et robust København med lavt klimaaftryk**	**Et mangfoldigt og tilgængeligt København**
	De historiske og kulturelle spor i København skal fastholdes og styrkes gennem arkitektur og planlægning. Planlægning, arkitektur og anlæg skal understøtte og bygge videre på Københavns identitet og sikre lokalmiljøer og bydele med individuel karakter, når der bevares, transformeres, opføres nybyggeri og planlægges for nye byudviklingsområder.	Byens eksisterende bygninger skal som udgangspunkt bevares frem for at rives ned. Byggeri, anlæg og byudviklingsområder skal planlægges, udformes og opføres, så de kan løse nutidens udfordringer og tilpasses fremtidens behov – både når der bevares, transformeres, bygges nyt og udvikles nye byområder.	Nye og gamle bydele skal være mangfoldige i forhold til brugere og funktioner, og der skal prioriteres sociale og bæredygtige løsninger, tryghed, livskvalitet og tilgængelighed – og nærhed til byens dagligdags funktioner, fx inden for 5 minutter.
	MÅLSÆTNINGER I TEMA 1	**MÅLSÆTNINGER I TEMA 2**	**MÅLSÆTNINGER I TEMA 3**
BY	1. Styrk byens hovedtræk	5. Skab klimaløsninger med merværdi	9. Giv rum til byens mange behov
BYDEL	2. Dyrk bydelenes forskellighed	6. Fortæt med kvalitet	10. Understøt blandede bydele
KVARTER	3. Fremhæv lokal egenart	7. Støt arkitektur med lavt klimaaftryk	11. Styrk varierede og tilgængelige fællesskaber
BYGNING	4. Bevar historien og skab nye fortællinger	8. Bevar, transformér og byg til lang levetid	12. Skab bygninger og byrum med universelt design

Tema 1:
København med identitet og karakter

København er en by med en tydelig identitet og en stærk karakter, som er formet gennem århundreder af samspillet mellem landskab, arkitektur, kulturhistorie og hverdagsliv – fra de store landskabelige træk omkring havnen, søerne og fæstningsringen til de enkelte kvarterers egne rytmer, materialer og fortællinger. Identiteten er ikke statisk. Den udvikles løbende i mødet mellem det eksisterende og det nye, mellem bevaring og forandring, og mellem byens fælles træk og de lokale forskelle, der tilsammen gør København til en sammensat og levende hovedstad. Arkitektur og planlægning spiller en afgørende rolle i udviklingen af København. De fysiske rammer former ikke alene byen som helhed, men også menneskers oplevelse af at høre til, kunne orientere sig og føle ejerskab til deres omgivelser. Derfor skal udviklingen af København tage udgangspunkt i stedets karakter og i ønsket om at styrke byens egenart – både på tværs af byen og i de enkelte bydele, kvarterer, bygninger og byrum.

København skal fortsat være en by, hvor de store fælles hovedtræk står tydeligt frem, og hvor nye byudviklingsområder bidrager med egne karaktergivende kvaliteter. Samtidig skal hver bydel kunne udvikle sig med respekt for sin historie, kultur og særlige identitet, så forskelligheden mellem byens områder bevares og styrkes. Nogle områder i København kan forventes at blive fortættet med mere eller højere byggeri. Der skal tages nøje stilling til, hvor og hvordan det kan ske, så fortætningen skaber arkitektonisk, rumlig og bymæssig værdi. Lokal egenart og eksisterende kvaliteter må ikke sættes til side, når København skal udvikles til fremtiden. Lokale kvarterer skal opleves som steder med deres egen stemning, og nyt byggeri skal tilføre byen nye fortællinger uden at udviske historien. At udvikle København med identitet og karakter handler om at interessere sig for sammenhænge, skala, materialer, byrum, fortællinger og sanselige oplevelser. København skal fortsat være en by, hvor historiske værdier bevares, og hvor nutidens arkitektur udføres med grundig stedsforståelse, høj arkitektonisk kvalitet og omsorg for detaljen. København skal udvikles med blik for både tidsdybde og fremtid – som en by, der fortsat kan genkendes, opleves og huskes for sin særlige karakter.

"Vi skal som en by med vokseværk forholde os til arkitektur, materialevalg og hvordan vi kan bevare eller transformere flest mulige af byens bygninger."

Fra visionen "Vores København".

MÅLSÆTNING 1

STYRK BYENS HOVEDTRÆK

København hovedtræk skal styrkes og nye skal udvikles. Byens offentlige rum skal præges af et sammenhængende æstetisk udtryk.

Indsatser

1.1 København eksisterende hovedtræk skal bevares og styrkes, når der udvikles nye bydele, kvarterer, bygninger og byrum.

1.2 Nye byudviklingsområder skal udvikles med nye karaktergivende hovedtræk.

1.3 København store, sammenhængende, landskabelige træk skal respekteres og sikres, når der planlægges ny infrastruktur. Adgangen og udsynet til naturen på det konkrete sted skal være et grundlæggende hensyn allerede i de indledende prioriteringer.

1.4 Byens gader, pladser og parker skal generelt præges af et fælles, genkendeligt design i inventar og belægninger.



Amager Strandpark har styrket de rekreative og landskabelige kvaliteter ved København kystlinje.

MÅLSÆTNING 2

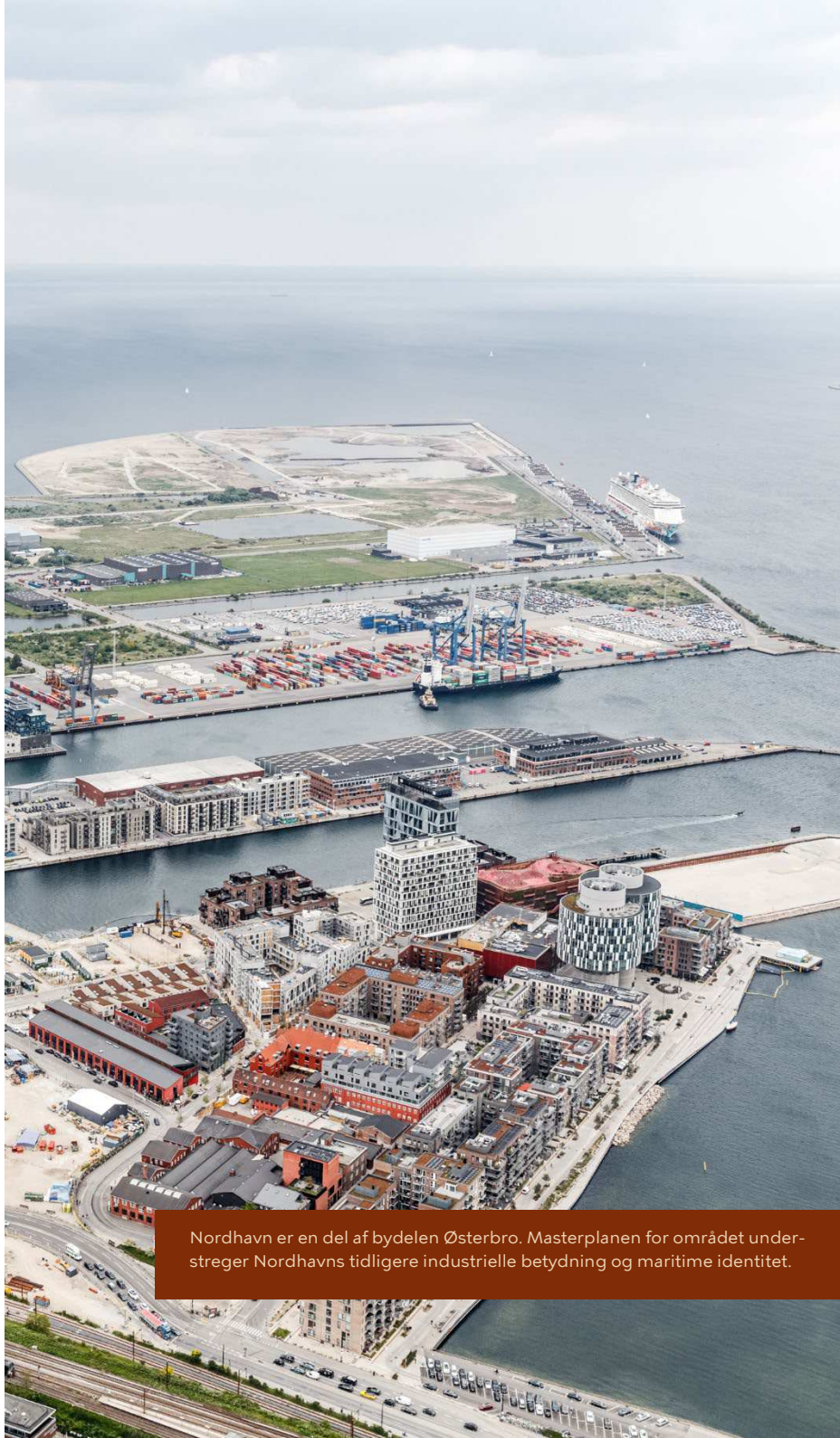
DYRK BYDELENES FORSKELLIGHED

Bydele skal videreudvikles med hver deres unikke karakter og identitet, så de bidrager med noget særligt til den samlede fortælling om København.

Indsatser

2.1 Eksisterende bydele skal udvikles med respekt for hver enkelt bydels egenart, identitet og historie og skal rumme oplevelser, der gør bydelen attraktiv at bo i og besøge.

2.2 Nye byudviklingsområder skal udvikles på baggrund af en stærk og bredt forankret fortælling om deres fremtidige identitet og karakter.



Nordhavn er en del af bydelen Østerbro. Masterplanen for området understreger Nordhavns tidligere industrielle betydning og maritime identitet.

MÅLSÆTNING 3

FREMHÆV LOKAL EGENART

Lokale kvarterer skal have deres egen identitet og orientere sig mod omgivelserne.

Indsatser

3.1 Eksisterende kvarterer skal udvikles under hensyn til de værdier, potentialer og udfordringer, der findes på det konkrete sted og i den omgivende bydel.

3.2 Nye kvarterer skal udvikles med en lokal egenart og en arkitektur, der afspejler det bedste i samtiden, og bygge videre på Københavns overordnede egenart og arkitektoniske værdier.



I det sydlige København er Stejlepladsen ved at tage form. Kvarteret er nyt, men har en klar identitet, der trækker på stedets maritime og uformelle kultur.

MÅLSÆTNING 4

BEVAR HISTORIEN OG SKAB NYE FORTÆLLINGER

Eksisterende bygninger skal bevares, og ny arkitektur skal skabe nutidens fortællinger.

Indsatser

4.1 Eksisterende bygninger skal som udgangspunkt bevares som bærere af æstetik, egenart, kulturhistorie, lokalmiljø og tidsdybde.

4.2 Når eksisterende bygninger renoveres eller transformeres skal bærende arkitektoniske værdier vurderes og bevares.

4.3 Nye bygninger og anlæg skal opføres i et nutidigt arkitektonisk sprog tilpasset det enkelte sted. Omhu i komposition, skala, materialer og detaljering skal præge det nye med særlig opmærksomhed på stueetager, indgange og tage.

4.4 Nye boliger skal opføres med høj kvalitet, hvad angår lysindfald, rumlig disponering og materialevalg.

4.5 Kunst, beplantning og levesteder for insekter og fugle skal integreres i flere bygninger.

4.6 Højhuse skal udformes, så der skabes værdi i nærmiljøet og de omkringliggende byrum. Der skal tages nøje stilling til eksisterende sigtelinjer og til, hvordan højhuset opleves på afstand.

4.7 Ved ønske om opførelse af højhuse, der adskiller sig fra byens øvrige profil, skal der gennemføres særligt grundige analyser af stedet og de tilstødende områder. Højhusprojekter med en højde i omegnen af 40 meter eller derover skal kvalificeres gennem arkitektkonkurrencer eller parallelopdrag.



Carlsberg Byen er et kvarter, hvor byggestil, materialer og kvarterets bryggerihistorie binder nyt og gammelt sammen i en stærk identitet.

Tema 2:
Et robust København med lavt klimaaftryk

København vokser og skal fortsat balancere byudvikling med behovet for markante CO_2-reduktioner og tilpasning til et klima i forandring. Mere nedbør, stigende vandstande og hyppigere ekstreme vejrhændelser stiller nye krav til byens planlægning og udformning. Samtidig skal der skabes rammer for et hverdagsliv med lavt klimaaftryk og høj livskvalitet. Arkitektur og planlægning spiller en central rolle i denne omstilling. De fysiske rammer, der skabes i dag, skal kunne modstå fremtidens vejr, bruge færre ressourcer og samtidig udvikle en smukkere, sundere og mere robust by for københavnerne.

Klimahensyn må derfor tænkes ind som en grundlæggende kvalitet i udviklingen af byen – fra de store infrastrukturelle greb til den enkelte bygning og det nære byrum. København skal vise, at klimaansvarlige løsninger ikke er et kompromis med arkitektonisk kvalitet, men tværtimod kan skabe nye rekreative muligheder, stærkere fællesskaber og nye sanselige bymiljøer. Klimatilpasning, energiforsyning og mobilitet skal integreres i byen på måder, der bidrager positivt til hverdagslivet og styrker byens landskabelige og æstetiske kvaliteter.

Samtidig skal byen udvikles med omtanke for ressourceforbrug og arealanvendelse. København vokser, og flere mennesker skal kunne bo, arbejde og leve i byen uden at det sker på bekostning af klima eller livskvalitet. Derfor skal fortætning ske med respekt for eksisterende kvaliteter og med fokus på høj arkitektonisk kvalitet, grønne byrum og gode boliger. Byens eksisterende bygninger og strukturer skal i højere grad ses som ressourcer, der skal vedligeholdes, transformeres, tilpasses og anvendes i lang tid frem for at blive revet ned. Når der opføres nyt byggeri, skal det gøres med lavt klimaaftryk, lang levetid og fleksibel brug for øje.

København skal være en foregangsby for udviklingen af nye løsninger og eksperimenterende kvarterer, hvor arkitektur med lavt klimaaftryk kan afprøves i praksis og danne inspiration for fremtidens byudvikling, så København også er en attraktiv, robust og klimabevidst by for kommende generationer.

"Vi skal som udgangspunkt bevare byens eksisterende bygninger frem for at rive ned og bygge nyt - og når vi bygger nyt, sker det med genbrugelige eller klimavenlige materialer og blik for, at byggeriet kan holde i mange år."

Fra visionen "Vores København".

MÅLSÆTNING 5

SKAB KLIMALØSNINGER MED MERVÆRDI

Klimaløsninger skal styrke arkitektonisk og landskabelig kvalitet og sikre en effektiv udnyttelse af byens fælles arealer og ressourcer.

Indsatser

5.1 Markante projekter som for eksempel store klimatilpasningsanlæg skal bidrage til at håndtere klimaforandringer og samtidig skabe mest mulig naturmæssig, rekreativ og æstetisk værdi.

5.2 Ny energiinfrastruktur skal formgives, så den giver mest mulig værdi til omgivelserne, og så arealerne bruges effektivt.



I Sydhavnen har det store klimatilpasningsprojekt omkring Karens Minde Aksen forenet æstetiske, rekreative og naturmæssige værdier i et stærkt og harmonisk projekt.

MÅLSÆTNING 6

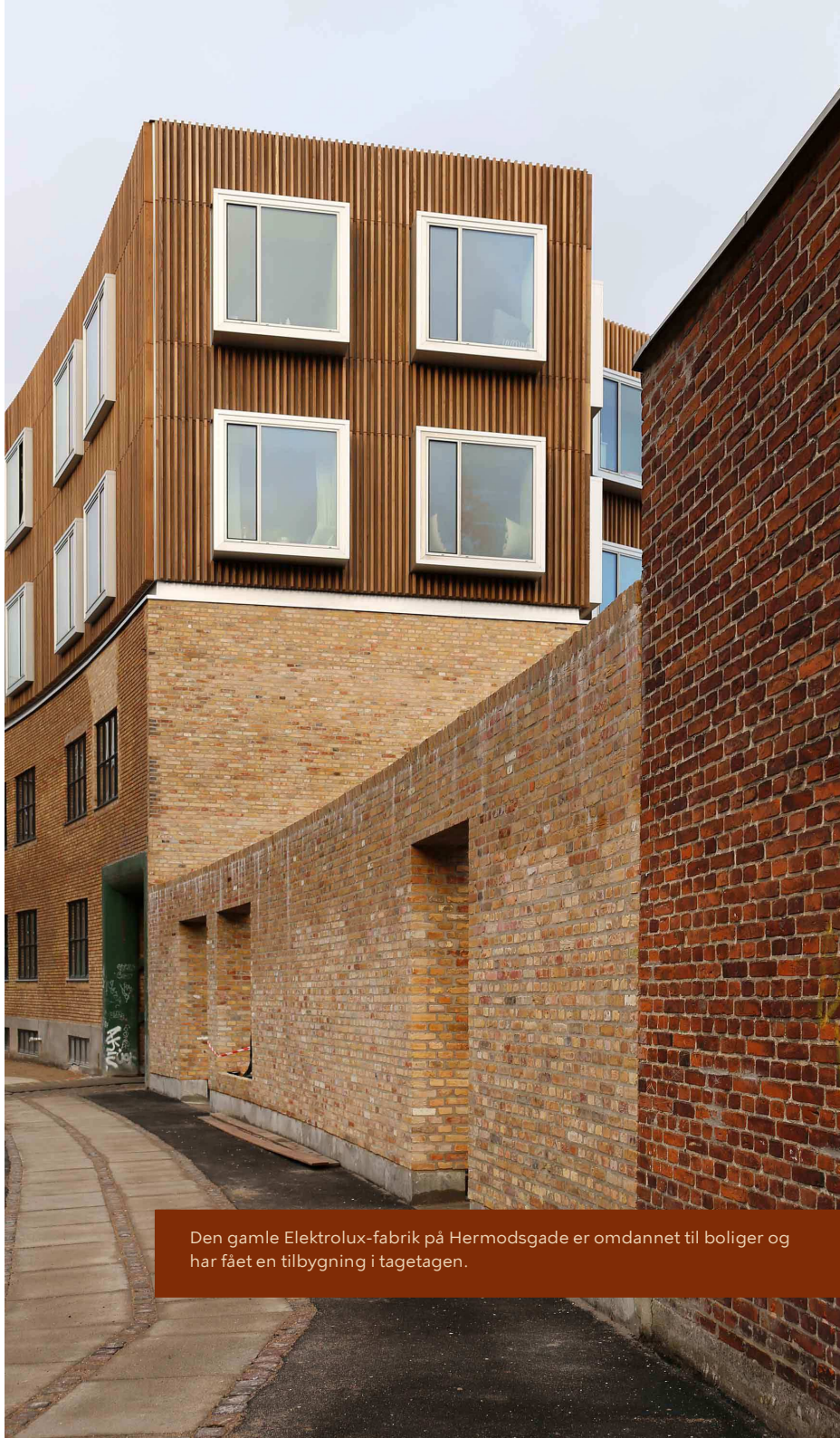
FORTÆT MED KVALITET

Bedre udnyttelse af bydelens arealer skal ske med respekt for eksisterende kvaliteter, reducere ressourceforbruget og skabe plads til flere københavnere.

Indsatser

6.1 Eksisterende bygningsmasse skal udnyttes bedre, så der skabes plads til flere boliger og byens øvrige behov.

6.2 Fysisk fortætning skal muliggøres i områder, der vurderes egnede til det. Hensynet til stedets egenart og muligheden for at sikre blandt andet bykvalitet, natur og rekreative kvaliteter skal tages med i vurderingerne.



Den gamle Elektrolux-fabrik på Hermodsgade er omdannet til boliger og har fået en tilbygning i tagetagen.

MÅLSÆTNING 7

STØT ARKITEKTUR MED LAVT KLIMAAFTRYK

Udvalgte kvarterer skal udpeges til eksperimenterende arkitektur med lavt klimaaftryk.

Indsatser

7.1 Konkrete kvarterer skal udpeges til at danne ramme for eksperimentelt nybyggeri, der højner fælles viden og bidrager til at bringe byen og byggebranchen fremad ift. byggeri med lavt klimaaftryk og høj arkitektonisk kvalitet.

7.2 Eksperimenter skal fremmes og belønnes gennem for eksempel styrket vejledning, fokuseret myndighedsarbejde, partnerskaber og præmiering.

7.3 Københavns Kommune skal gå forrest og reducere klimaaftrykket ved opførelsen af offentlige bygninger og anlæg.



Living Places var eksperimenterede byggeri, der blev opført som midlertidigt eksperiment i Jernbanebyen.

MÅLSÆTNING 8

BEVAR, TRANSFORMER OG BYG TIL LANG LEVETID

Eksisterende bygninger og byrum skal bevares, vedligeholdes og transformeres, og nye skal opføres med lavt klimaaftryk og til lang levetid.

Indsatser

8.1 Eksisterende bygninger skal som udgangspunkt bevares, vedligeholdes og transformeres frem for at rives ned.

8.2 Materialer skal genbruges eller genanvendes, hvis eksisterende bygninger eller byrum rives ned eller ændres.

8.3 Eksperimenterende nybyggeri, transformation og renovering skal understøttes for at sikre udbredelse af byggeri med lavt klimaaftryk.

8.4 Nyt byggeri og transformation skal ske med høj arkitektonisk kvalitet, lavt klimaaftryk og med mulighed for alsidig brug og lang levetid, så ønsker om nedrivning reduceres.

8.5 Der skal sikres høj kvalitet i den enkelte bolig og adgang til gode fælles faciliteter og friarealer, så arealforbruget per beboer kan reduceres.



Et tidligere kontorhus fra 1960'erne er blevet radikalt transformeret og alle materialer genbrugt i det nyopståede kultur- og fælleshus Thoravej 29 i Nordvest.

Tema 3:
Et mangfoldigt og tilgængeligt København

Mangfoldighed og tilgængelighed er grundlæggende kvaliteter i København og vigtige forudsætninger for byens fortsatte udvikling som en levende, inkluderende og socialt bæredygtig hovedstad.

København skal fortsat udvikles som en blandet by med boliger, arbejdspladser og erhverv tæt vævet sammen. Generelt skal hverdagsfunktioner som indkøb, genbrug, daginstitutioner, kultur, fritidstilbud og grønne byrum kunne nås inden for 5 minutter. Alle Københavns bydele skal rumme et varieret udbud af boliger. Det skaber levende og inkluderende bydele for mennesker med forskellige livsvilkår og bidrager til at sikre, at man fortsat kan mødes på tværs af sociale skel. Lokale kvarterer skal tilbyde gode rammer for hverdagslivet og give plads til midlertidige aktiviteter, forskellige virksomheder og borgerdrevne initiativer, der løbende er med til at forme og forny byen.

Københavns gader, pladser samt grønne og blå byrum binder byen sammen som en fælles infrastruktur for hverdagsliv, ophold, bevægelse, idræt og leg. De offentlige rum skal fortsat være levende, trygge mødesteder, hvor både københavnere og besøgende kan opholde sig og færdes side om side. Samtidig skal byen give plads til mange former for liv – fra finkultur og subkultur til idræt og lokale initiativer – så der er rum til både det planlagte og det spontane.

Byens rum, forbindelser, bygninger og friarealer skal kunne bruges af alle – uanset køn, økonomi, baggrund, alder og funktionsevne. Universelt design skal sikre, at gode forbindelser, niveaufri adgang, tydelig orientering og attraktive opholdssteder gør det let at deltage, finde vej og føle sig tryg i byen. Samtidig skal byens fysiske rammer være fleksible, så de kan bruges på forskellige måder og af forskellige mennesker over tid.

Ambitionen er et København, der også i fremtiden udvikler sig som en mangfoldig, tilgængelig og sammenhængende by, hvor alle har mulighed for at føle sig hjemme og deltage ligeværdigt i byens fællesskaber.

"Funktioner og kvaliteter i byen skal fordeles mere ligeligt mellem bydelene, så alle københavnere har adgang til de væsentligste daglige funktioner inden for kort afstand af deres bopæl enten til fods eller på cykel."

Fra visionen "Vores København"

MÅLSÆTNING 9

GIV RUM TIL BYENS MANGE BEHOV

København skal være en blandet storby, hvor beboere føler sig hjemme, erhvervslivet har gode rammer, og besøgende skal føle sig velkomne.

Indsatser

9.1 Københavns hovedgader og byens store, offentlige, grønne og blå rum skal bevares, udvides, styrkes og videreudvikles, så de er tilgængelige og vedkommende for alle - uanset køn, uddannelse, herkomst, alder, funktionsevner eller økonomisk formåen.

9.2 Der skal prioriteres rum til de forskellige interessefællesskaber i byen, hvor både kultur- og idrætstilbud, erhvervsliv, subkulturer samt det organiserede og uformelle skal have plads til at udfolde sig.



Havnen er et vigtigt fælles opholdsrum i København. Princippet om offentlig adgang betyder at alle kan nyde og bruge havnen.

MÅLSÆTNING 10

UNDERSTØT BLANDEDE BYDELE

Bydele skal tilbyde gode rammer for hverdagslivet og rumme særlige attraktioner, der rækker ud til hele København.

Indsatser

10.1 Eksisterende blandede bydele skal bevares, styrkes og videreudvikles, så der både er boliger og arbejdspladser. Små og store erhvervslejemål er en del af den mangfoldige by og bør også være til stede i fremtiden.

10.2 Nye bydele skal understøtte et godt og bæredygtigt hverdags- og erhvervsliv. Samtidig skal nye bydele tilbyde unikke funktioner og kvaliteter, som hele byen kan anvende.

10.3 Alle bydele skal rumme et forskelligartet udbud af boligtyper og ejerformer, så mennesker i forskellige livsfaser og med forskellige baggrunde, økonomi og behov har mulighed for at bosætte sig i alle bydele.

10.4 Der skal sikres balance i bydelene mellem hverdagsliv og besøgende, så turister i højere grad fordeler sig over flere bydele.



En bydel skal både fungere for beboere i hverdagen og indeholde steder, der er spændende for andre at besøge. Superkilen på Nørrebro er både et lokalt samlingssted og en kulturel og arkitektonisk attraktion, der tiltrækker besøgende og turister.

MÅLSÆTNING 11

STYRK VARIEREDE OG TILGÆNGELIGE FÆLLESSKABER

Kvarterer skal understøtte fællesskaber og tilbyde varierede oplevelser og hverdagsfunktioner med tryghed og tilgængelighed for alle.

Indsatser

11.1 Kvarterer skal tilbyde forskellige boligformer og -størrelser og danne rammen for forskellige menneskers liv. Boligkvalitet skal være en høj prioritet i alle boligtyper.

11.2 Hvert kvarter skal rumme varierede og tilgængelige oplevelser – både kommercielle og gratis, planlagte og spontane, livlige og rolige – så alle har mulighed for at indgå i uforpligtende såvel som organiserede fællesskaber.

11.3 Kvarterer skal opfylde hverdagens behov for indkøb og børnepasning samt almene behov for undervisning, genbrug, rekreation samt kultur- og fritidsaktiviteter inden for 5 minutters afstand på cykel.

11.4 Nye kvarterer skal udvikles i sammenhæng med den omkringliggende bydel, så det samlede tilbud i bydelen styrkes. Nye kvarterer skal anlægges med tryghedsskabende og tydeligt aflæselige gader og pladser, hvor alle må og kan færdes.

11.5 Midlertidige anvendelser og uformelle opholdsrum skal bruges aktivt til at afprøve nye funktioner, oplevelser og fællesskaber i kvarteret.



Kvarterer skal tilbyde forskellige boligformer og -størrelser og danne rammen for forskellige menneskers liv, som her på Nørrebro, hvor der er en stor mangfoldighed i såvel boligformer som beboere.

MÅLSÆTNING 12

SKAB BYGNINGER OG BYRUM MED UNIVERSELT DESIGN

Bygninger og byrum skal udgøre tilgængelige, trygge og sanselige rammer, hvor lokale fællesskaber kan dyrkes.

Indsatser

12.1 Nye bygninger og byrum skal udformes med universelt design. Ved ombygning af eksisterende bygninger og byrum skal universelt design prioriteres.

12.2 Boligbebyggelser skal rumme tilstrækkelige fælles friarealer med plads til både ophold og aktivitet samt fælleslokaler og andre delevenlige faciliteter, som bidrager til at skabe daglige møder mellem mennesker.

12.3 Byrum skal udformes, så de kan anvendes af forskellige brugere og på tværs af døgn og årstider. Byrum skal indrettes, så de fremmer tryghed, sundhed og bevægelse.

12.4 Overgangen fra bygningers stueetage til de omkringliggende byrum, gader og gårdrum skal behandles med en særlig omhu, så der skabes stedsspecifikke og velfungerende kantzoner.



Margrethehaven i Valby er et trygt, sanseligt og imødekommende byrum, der kan bruges af både børn, voksne og ældre, uanset funktionsevner og behov.

3 Sammenhæng til andre strategier

Vores København

Vores København er Klima-, Miljø- og Teknikudvalgets vision for klima-, miljø- og teknikområdet frem til 2035.
Visionen skal realiseres gennem otte strategier, der skal sikre, at København også i fremtiden er verdens bedste by at bo i og leve i.

Visionens temaer:

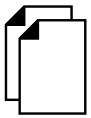
Plads til byens liv
Københavns parker, pladser, baggårde, havnemiljø og vejbaner er en knap ressource, som københavnerne samtidig forventer sig meget af.

Klimavenlig hverdag
Med klimakrisen er der behov for både at fremtidssikre København og nedbringe københavnernes klimaaftryk, der også i fremtiden danner ramme om høj livskvalitet.

En by for alle
Alle københavnere skal have adgang til byens rum og tilbud uanset deres funktions- og indkomstniveau.

Samarbejde om byen
Ved at samarbejde og samskabe får vi unikke muligheder for at skabe en by, der afspejler københavnernes mangfoldighed.

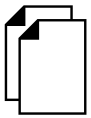
Strategier under visionen:



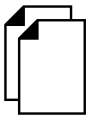
Byliv og Byrum



Bynatur



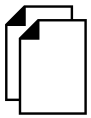
Klimatilpasning



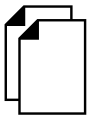
Mobilitet



Arkitektur og Planlægning



Klima



Ressource og Affald



Biodiversitet

Arkitektur- og Planlægningsstrategien bidrager til:

Vi bevarer byens eksisterende bygninger frem for at rive ned og bygge nyt – og når vi bygger nyt, sker det med genbrugelige eller klimavenlige materialer og blik for, at byggeriet kan holde i mange år.

Funktioner og kvaliteter i byen bliver fordelt mere ligeligt mellem bydelene, så alle københavnere har adgang til de væsentligste daglige funktioner inden for kort afstand af deres bopæl enten til fods eller på cykel.

Vi sikrer en god balance i boliger til forskellige livsfaser, boformer, familieformer og indkomster i alle bydele. Og at vi videreudvikler byens rum med fokus på københavnernes hverdagsliv.

Samspil og snitflader til andre strategier, planer og politikker

Afsnittet beskriver Arkitektur- og Planlægningsstrategiens samspil og faglige snitflader til øvrige relevante strategier, planer og politikker.

Strategierne under visionen Vores København

Arkitektur- og Planlægningsstrategi er én ud af otte strategier, der omsætter visionen Vores København til strategiske retninger for byens udvikling. Strategierne er samlet med til at realisere den politiske vision og styrker hinanden i et tæt samspil. De otte strategier dækker bredt klima-, miljø- og teknikområdet og har indbyrdes snitflader, hvor de berører samme fagområde. I nogle tilfælde kan snitfladerne udnyttes til at skabe synergi mellem strategierne, og i andre tilfælde vil de skabe dilemmaer, som kræver prioritering på tværs. Det er derfor væsentligt at orientere sig i alle strategierne. Nedenfor fremgår Arkitektur- og Planlægningsstrategiens ptimære faglige snitflader til de øvrige strategier under Vores København.

Biodiversitetsstrategi og Arkitektur- og Planlægningsstrategi understøtter hinanden i ambitionen om at udvikle byen med plads til natur og biodiversitet. Når biodiversitet tænkes ind i byens fysiske udvikling, kan det bidrage til at bevare eksisterende levesteder, skabe nye og styrke sammenhængen mellem naturområder. Dermed kan byudviklingen bidrage til strategiernes fælles ambition om at sikre bedre vilkår for naturen i København.

Byliv- og Byrumsstrategi og Arkitektur- og Planlægningsstrategi beskæftiger sig begge med byrummet. Hvor Arkitektur- og Planlægningsstrategi beskæftiger sig med byrummet som en del af byens samlede struktur, skala, arkitektur og fysiske udvikling, går Byliv- og Byrumsstrategi tættere på byrummets anvendelse, funktion og liv. Bylivs- og byrumsstrategien har fokus på, hvordan byrummene bruges, opleves og skaber rammer for aktiviteter. Havneløbet, som er et af Københavns vigtigste byrum, indgår primært i Byliv- og Byrumsstrategi.

Bynaturstrategi og Arkitektur- og Planlægningsstrategi arbejder begge med byens grønne strukturer, sammenhæng og hovedtræk. Hvor Arkitektur- og Planlægningsstrategi ser dem i sammenhæng med byens overordnede udvikling og arkitektoniske aspekter, er fokus i Bynaturstrategien på bynaturens kvalitet, udbredelse og værdi for københaverne.

Klimatilpasningsstrategi og Arkitektur- og Planlægningsstrategi beskæftiger sig begge med, hvordan klimatilpasning kan integreres i byens fysiske udvikling. Klimatilpasningsstrategi sætter retningen for løsninger på byens klimaudfordringer, mens Arkitektur- og Planlægningsstrategi har fokus på, hvordan løsningerne kan indgå i byens struktur og styrke dens arkitektoniske og landskabelige kvaliteter.

Klimastrategi og Arkitektur- og Planlægningsstrategi understøtter hinanden i ambitionen om at udvikle byen med et lavere klimaaftryk. Begge strategier arbejder for at bevare, transformere og udnytte eksisterende bygninger og i at træffe bevidste valg om materialer og nybyggeri. Klimastrategien har detaljeret fokus på byggeriets klimaaftryk og mindskelse heraf, mens Arkitektur- og Planlægningsstrategi har blik for, hvordan løsningerne kan forenes med arkitektonisk kvalitet og byens fysiske udvikling. Samtidig understøtter strategierne hinanden i at engagere københavnerne i byens udvikling og den grønne omstilling gennem fællesskaber og samarbejde om byen.

Mobilitetsstrategi: *Tilføjes når strategien foreligger.*

Ressource- og Affaldsstrategi og Arkitektur- og Planlægningsstrategi understøtter hinanden i arbejdet med at bruge byens ressourcer bedre. Byens fysiske indretning har betydning for københavnernes muligheder for affaldssortering, genbrug og genanvendelse, mens bevaring og transformation kan bidrage til at udnytte eksisterende plads og ressourcer bedre. Ressource- og Affaldsstrategi sætter retning for at minimere affald og øge genbrug og genanvendelse, mens Arkitektur- og Planlægningsstrategien bidrager med blik for byens fysiske udvikling og arkitektoniske kvaliteter.

Lokale Klima-, Miljø- og Teknikhandleplaner skal udmønte strategierne under Vores København i 12 handleplaner, én for hvert lokaludvalg. Handleplanerne går på tværs af de otte strategier under Vores København og oversætter strategiernes målsætninger og indsatser til konkrete initiativer, der tilpasses lokale behov.

Samspil med øvrige planer, politikker og strategier

Arkitektur- og Planlægningsstrategi har faglige snitflader til en række øvrige strategier, planer og politikker, der gælder for Københavns Kommunes arbejde med arkitektur og planlægning. Derudover bygger strategien videre på Københavns Kommunes tidligere arkitekturpolitikker. Nedenfor er oplistet de mest relevante.

Den nationale arkitekturpolitik fra 2025 er Danmarks arkitekturpolitik og sætter en overordnet ambition for arkitektur i hele landet. Politikken indeholder otte dogmer, der berører arkitekturens æstetiske, klimamæssige og sociale aspekter.

Københavns Kommuneplan er den overordnede plan for byens fysiske udvikling. Den fastlægger den overordnede arealplanlægning for en 12-årig periode, der opdateres hvert fjerde år. I kommuneplanen fastlægges bl.a. nye byudviklingsområder og store infrastrukturprojekter.

En lokalplan fastlægger, hvordan et bestemt område må udvikles, eksempelvis hvad området og bygningerne skal bruges til, hvor der må bygges, og hvordan ny bebyggelse skal se ud. Lokalplaner kan også fastlægge, hvilke bygninger der skal bevares, og hvordan ubebyggede arealer skal indrettes.

Kunst i København og Arkitektur- og Planlægningsstrategi understøtter hinanden i ambitionen om at udvikle byen med høj kvalitet og blik for det enkelte steds særpræg. Ved at tænke kunst ind tidligt i byudvikling kan det bidrage til udformningen af bygninger, byrum og styrke stedets identitet, lokale forankring og oplevelsesmæssige kvaliteter. Sammen kan strategierne bidrage til, at kunst og arkitektur indgår aktivt i udviklingen af byens fysiske rammer.

Københavns Kommunes Handicappolitik og Arkitektur- og Planlægningsstrategi arbejder begge for at skabe en mangfoldig by med plads til alle. Fælles er, at universelt design skal udbredes ved at udforme byens fysiske rammer med blik for forskellige menneskers behov. Handicappolitikken har fokus på at gøre byen mere tilgængelig for mennesker med handicap, mens Arkitektur- og Planlægningsstrategien bidrager til at belyse, hvordan universelt design kan forenes med arkitektonisk kvalitet og byens øvrige udvikling.

Politik for udsatte byområder og Arkitektur- og Planlægningsstrategi arbejder begge for at skabe mangfoldige byområder med attraktive rammer for forskellige københavnere. Arkitektur- og Planlægningsstrategi arbejder for variation i boligtyper og en blandet beboersammensætning i byen generelt. Politik for udsatte byområder har et særligt fokus på at styrke livschancerne, mulighederne, tilbuddene, boligsammensætningen og de fysiske kvaliteter i udsatte byområder samt deres sammenhæng med resten af byen.

Ordforklaring

Afsnittet beskriver de primære fagtermer, der bruges i Arkitektur- og Planlægningsstrategien.

Byudviklingsområder er konkrete arealer udpeget i kommuneplanen til fremtidig udvikling. Kommuneplanen fastsætter forskellige tidshorisonter for udviklingen – henholdsvis 1. del af planperioden, 2. del af planperioden og såkaldte "perspektivområder", der først kan forventes udviklet længere ude i fremtiden. Arkitektur- og Planlægningsstrategien omtaler samtlige af disse arealer, herunder også formodede fremtidige udviklingsområder på Lynetteholm, som byudviklingsområder.

Egenart er summen af de karakteristiske træk og unikke særpræg, der kendetegner et sted og gør det til sit eget. Inden for arkitektur og planlægning beskrives et steds egenart blandt andet som stedets historiske lag samt de logikker og hændelser, der har bidraget til at forme stedet. Skala og materialer i bygninger og byrum spiller også en væsentlig rolle, ligesom sigtelinjer, landskab og beplantning er vigtige faktorer.

Egenartsanalyse er et specifikt metodisk redskab, der anvendes til at kortlægge og beskrive egenarten på et givent sted. Egenartsanalysen resulterer i en række anbefalinger til, hvordan stedet kan udvikles, så dets potentialer udnyttes bedst. Analysen peger samtidig på, hvad der bør bevares, for at sikre stedets egenart. Analysen skal være med til at sikre, at oplevelsen på stedet forbedres, når der ønskes en udvikling, og at der foretages forandringer på en måde, der bevarer og udvikler stedets egenart uden at sætte den over styr.

Hovedgreb er det grundlæggende koncept for en plan eller et projekt. Det rummer essensen af planen eller projektet og omsætter på et konceptuelt niveau den overordnede idé og vision til konkrete rumlige forslag. Hovedgrebet sætter rammen og udstikker retningen for den efterfølgende detaljering af planen eller projektet. Et tydeligt hovedgreb gør det lettere at navigere og træffe de rigtige valg, når projektet skal realiseres, og når der undervejs for eksempel skal prioriteres i forhold til økonomiske begrænsninger eller andre hensyn.

Klimatilpasning handler om, hvordan byen tilpasser sig fremtidens klima for at nedbringe risikoen for følgevirkninger af klimaforandringerne. Klimatilpasning i København handler blandt andet om at sikre imod og håndtere oversvømmelser fra skybrud, stormflod, vandløb og grundvand. Med fremtidens klimaforandringer vil der også være behov for klimatilpasning i forhold til konsekvenserne ved øget tørke og hedebølger. København har en særskilt strategi for klimatilpasning.

Københavns hovedtræk er byens store, sammenhængende landskabstræk og de historiske indfaldsveje centreret omkring havneløbet og den historiske bykerne. Københavns hovedtræk er udpeget og beskrevet i publikationen "Københavns hovedtræk & ti unikke bydele".

Skalatrin refererer til niveauerne i byen og i Arkitektur- og Planlægningsstrategien anvendes fire skalatrin, rangeret fra det største til det mindste: 1) byen, 2) bydel, 3) kvarter og 4) en bygning eller et byrum.

Universelt design er et begreb, en metode og tankegang, der handler om at udforme omgivelser og produkter på en måde, så de i videst muligt omfang kan anvendes af alle personer uden behov for tilpasning eller særlig udformning. Inden for arkitektur og planlægning handler det om at skabe bygninger, byrum og infrastruktur, som alle mennesker kan bruge på lige vilkår.

Kolofon

Udarbejdet af:
Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen

Redaktion:
Københavns Kommune

Udgivelsesår:
2026

Vedtaget:
XX.XX.XXXX af
Klima-, Miljø- og Teknikudvalget

Fotokreditering:
Anders Raun, Copenhagen Media Center, s. 17.
Astrid Maria Rasmussen, s. 5.
Daniel Rasmussen, Copenhagen Media Center, s. 1, s. 14, s. 26.
Giuseppe Liverino, Copenhagen Media Center, s. 25.
Kristian Langæble, s. 19.
Lukas Bukoven, Copenhagen Media Center, s. 24
Martin Toft Burchardi Bendtsen, Arkitekturbilleder.dk, s. 21.
Rasmus Hjortshøj, Copenhagen Media Center, s. 6, s. 15.
Sandra Gonon, Arkitekturbilleder.dk, s. 16, s. 20, s. 22.
Thorbjørn Hansen, Kontraframe, s. 27.
Troels Hein, s. 4.

Projektkreditering:
Skolen i Sydhavnen: PK3, JJW Arkitekter
Boliger i Tingbjerg: Vandkunsten
Amager Strandpark: Hasløv & Kjærsgaard
Nordhavn: SLETH, Polyform, Cobe
Stejlepladsen: Christensen & Co, Urban Power, Kragh & Berglund, Lendager Group, Urban Creators
Carlsberg: Entasis
Karens Minde Aksen: Schønherr Landskab, Vida Local
Hermodsgade: Holscher Nordberg Architecture and Planning, Steen Palsbøll Arkitekter, LYTT Architecture, Leth og Walsøe
Living Places: EFFEKT Arkitekter
Thoravej 29: Erik Stengade, Pihlmann Architects
Københavns Havnebad: BIG – Bjarke Ingels Group, PLOT
Superkilen: BIG – Bjarke Ingels Group, Superflex
Margrethehaven, Valby: 1:1 Landskab